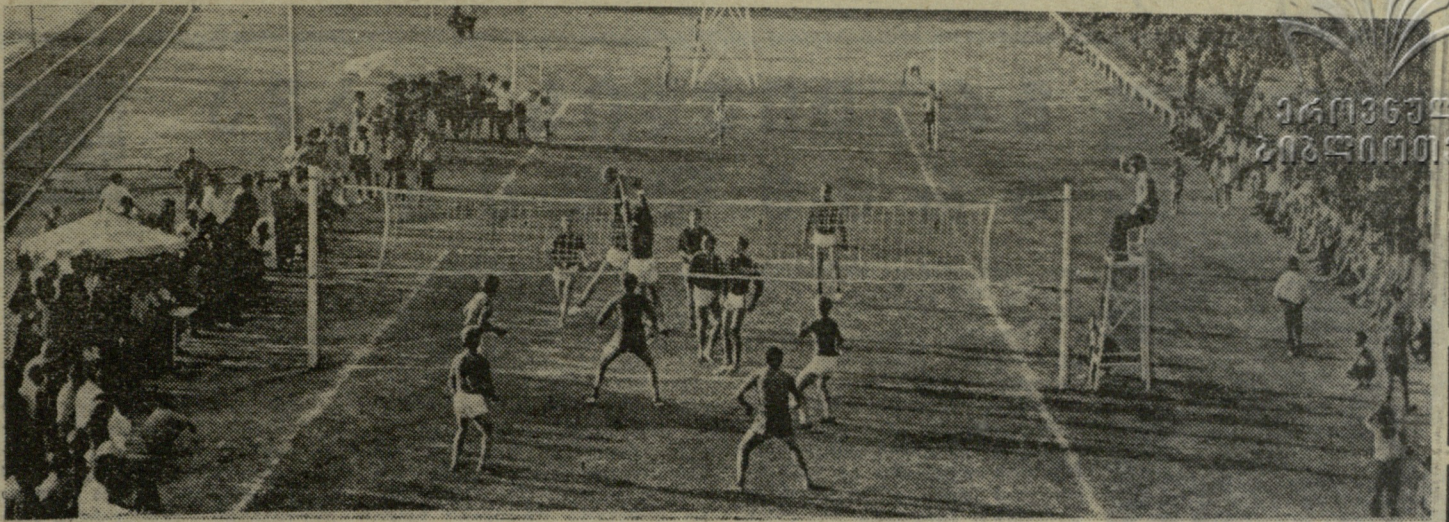

სულ მალე სომხეთი რესპუბლიკაში საბჭოთა ხალისუფლებას დამატარებისა და სომხეთის კომუნისტური პარტიის 50 წლისთავს იზეივებს.

სომხები ხალხის ამ დიდ დღესასწაულს მასთან ერთად ყველა მრამდ რესპუბლიკა აღნიშნავს.

ქაური მემკვიდრისა და მხურვალე გულითაღოვის ვითარებაში მიმდინარეობს სომხეთის დღეები საქართველოში.

კეთილი იყოს თქვენი მოგზაობა, სომხეთში ყველა!

პროფსპორტო ყველა ქვეყნისა, შოტლანდია

ლელო

საქ. სსრ მინისტრთა საბჭოსთან არსებული ფიზიკური კულტურისა და სპორტის კომიტეტისა და პროფკავშირთა რესპუბლიკური საბჭოს ორგანო
ЛЕЛО Орган Комитета по физической культуре и спорту при Совете Министров ГССР и республиканского Совета профсоюзов

№ 223
(4217)

1970 წ.
ნოემბერი,
შაბათი,
წამი 14

გაზეთი გამოდის
1984 წლის
18 აპრილიდან

და დაქვეყნდა ზარი დიდი ზეივისა...

ირთვება, ლამაზდება

სწორი გზით

დიდი ფუსფუსი და გამოცოცხლება ამ დღეებში სომხეთის დედაქალაქ ერევანში. და განა მართლ აქ სომხეთში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებისა და სომხეთის კომპარტიის 50 წლისთავის აღსანიშნავად ამ მომე რესპუბლიკის ქალაქები და რაიონები ათასობით სტუმრის მოლოდინში ათასფრად ირთვება და ლამაზდება. განსაკუთრებული მზადება მაინც ერევანშია. მხატვრები, არქიტექტორები, სხვა ერევნელი მშრომლები მონდომებას არ იშურებენ, რათა ამ საზეიმო დღეებში თავიანთი რესპუბლიკის დედაქალაქი სამდივო წააქოტად აქციონ.

ჩვენ, სპორტის მუშაკებმა, იქაური კოლეგების თანხლებით მოვიარეთ მთელი ერევანი. ვესტუმრეთ უკვე არსებულ თუ მშენებარე სპორტულ ბაზებს. ბრწყინვალე ნაგებობაა ახალი სტადიონი, რომლის ტერიტორია ბეტონის ვეებერთელა ფილის მარწუხებშია მოქცეული. ეს ახალი ბაზა 80 ათასი მაყურებლისთვისაა გათვალისწინებული. რესპუბლიკური სტადიონი კი ფიზკულტურის ინსტიტუტის სტუდენტთა, სამუშაო სკოლებისა და ტექნიკუმების მოსწავლეთა განკარგულებაში იყო. სპორტულ კოსტუმებში მორთული ახალგაზრდები საზეიმო სანახაობის ერთერთი ნაწილის — ტანვარჯიშული გამოსვლის ილეთებს სვედნენ. ერევანის სტადიონზე ნიშნისებრი „დაბეჭდვები“ თავიანთ „წყლის რაშებს“, სევის ტბისკენ მიმავალ გზატკეცილზე სპორტსმენები ველისბეჭდებზე ამხედრებულყვნენ.

როცა შედამდა, უამრავმა ლამაზობმა განათა, შადრევნებმა გაალამაზა ქალაქი. დამითაც იგრძნობოდა, რომ სულ მალე დაპყრავს ზარი დიდი ზეივისა.

ჩვენსა სომხება კოლეგებმა ბევრი მოწინავე ფიზკულტურული კოლექტივი ჩამოგვიტალეს, სადაც კარგად ზრუნავენ ახალგაზრდების ფიზიკური გაკაყებისთვის, მომავალი ჩემპიონებისა თუ რეკორდსმენების აღზრდისთვის. არჩევანი მაინც ერევანის რაიონის სასწავლო-საგლედი საბჭოთა მეურნეობის კოლექტივზე შევარეთ.

რა იყო აქ ამ სამი ათეული წლის წინათ? — კითხვაზე კითხვით გვიპასუხა მეურნეობის დირექტორმა, სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა კანდიდატმა, პირველთაირიგოსანმა ფეხბურთელმა გ. აკოფიანმა. — ტერიტორია, რომელიც ამჟამად ჩვენ გვეკუთვნის, ერევანის მონასტრის საძირკვრის გზის, ირგვლივ ტრიალი მინდორი იყო და მეურნეობის იმპროვიზირებული ბაზის ბირთვებში მოხუცადი საბჭოთა მეურნეობის შექმნა. იმ დროს ადვილი როდი ყოფილა მუშახელის შოვნა და მეურნეობის საქმე მაინც ცდამაინც ვერ მიდიოდა კარგად. 1947 წელს აქ ახლო აღმოსავლეთის ქვეყნებიდან ჩამოსულნი დასახლდნენ და მათი მონდომებით მეურნეობა მალე ფეხზე დადგა. ახლა ჩვენი საქმეები კარგად მიდის. სამშობლოს გვერდის გადაჭარბებით ვაბარებთ ყურძენს, ხილს, სორცს და სხვა პროდუქტებს. არც მეურნეობის მუშაკები არიან განაწყენებული. მაგრამ ერთი კი ნათლად შეიმჩნეოდა: მათ მაინც ქალაქისკენ ვერაბთ თვალი და ამის გამო დიდი დენადობა იყო ამ სასოფლო-სამეურნეო ინტენსივ. ეს გასაგები გახლდათ. სამუშაოსთან თავისუფალ საათებში ახალგაზრდები დროს უქმად ატარებდნენ. არ იყო კლუბი, კინოთეატრი, სპორტული ბაზები.

და აი, აქაურმა ენთუზიასტმა, ადგილობრივი სკოლის ფიზაღზრდის მას-

წავლებელმა გ. გუგასიანმა დარაზმა სოფლის მთელი ახალგაზრდობა და დაიწყო სპორტული ბაზების აგება, კლუბის მშენებლობა. სულ მალე საბჭოთა მეურნეობის ტერიტორიაზე გაჩნდა საფეხბურთო მინდორი სარბენი ბილიკებით, ფრენბურთის 2, კალათბურთის 1 მოედანი, კლუბი. შეიქმნა ფიზკულტურული კოლექტივი, რეგულარული მუშაობა დაიწყო ფეხბურთის, კალათბურთის, ფრენბურთის, მძლეოსნობის სექციებმა. ბოლოს ახალგაზრდებმა საცურაო აუზის აგების საკითხი დასვეს. ამ საქმესაც მოვებით თავი. და როგორც ხედავთ, ჩვენი ფიზკულტურელების განკარგულებაში არც თუ ცუდი აუზი გახლავთ.

საერთოდ, სპორტმა უფრო დააკავშირა, დაამკვიდრა ჩვენი ახალგაზრდები. ახლა ისინი ქალაქისკენ კი არ გარბიან, პირიქით აქეთ, თავისკენ იზიდავენ ბევრ ქალაქელს.

დირექტორის ნაამბობს ახლა ჩვენ გაგვარებულნი. გ. აკოფიანს ერთი სიტყვა არ დაუბარავს თავის დამსახურებაზე საბჭოთა მეურნეობაში ფიზკულტურულ-სპორტული მუშაობის გამლამაში. ეს ჩვენ იქაურმა ახალგაზრდებმა გაგვანდეს. დირექტორი ყოფილა ყველა სპორტული ღონისძიების, ბაზების მშენებლობის აგან-ჩაგანი. თავდაპირველად, როცა სპორტულ საქმიანობას მაინცდამაინც არ ეტანებოდნენ საბჭოთა მეურნეობის მუშაკები, აკოფიანი სამშენებლო ბრიგადის წევრებთან ერთად ყოველ დღით გამოდოდა სავარჯიშოდ. ხან ფეხბურთს თამაშობდა, ხან კალათბურთს, მძლეოსნურ ბილიკზე ბევრჯერ უნახავთ მობრუნალი. დირექტორის მაგალითს ბევრმა მიბაძა და ამან ფიზკულტურული კოლექტივი უფრო შეადგინა, განამტკიცა. წარმატებამაც არ დააყოვნა. ამ საქმეში პირველი მერცხლები, ფეხბურთელები ყოფილან, რომლებიც II საბრისო ადგი-

ლზე გასულან სოფლის სპორტსმენთა რესპუბლიკურ ჩემპიონატში. რესპუბლიკის ჩემპიონები არიან ფრენბურთული ქალები, ვაჭები, მძლეოსნები. სიამოვნებით დაგვიასახელეს შრომასა და სპორტში მოწინავენი: ფრენბურთელები დ. და რ. საჩატრიანები, ჯ. გალსტანი, მძლეოსანი გ. მანუკიანი, მთხიდავეები, სოფლის სპორტსმენთა საზოგადოება „სევისის“ რესპუბლიკური საბჭოს ჩემპიონები უ. პარიანი, ჯ. შახაზიანი და სხვ.

ამჟამადც საზრუნავი გაუჩნდა დირექტორს. ახალგაზრდებმა მოითხოვეს სპორტული დარბაზის აგება. „თვითონ ვიმუშავებთ, ოღონდ სამშენებლო მასალით მოგვამარაგეთო“ — გახეცხადეს აკოფიანს.

დირექტორმა დახმარება აღუთქვა. დახმარებას ვამბობთ, თორემ, მეურნეობის თავაკაც მოსკოვიდან უკვე ჩამოტანა დარბაზის პროექტი და ასევე მომავალში ალბათ ამ ბაზაზე ახალსახლობას იწყებენ მეურნეობის ახალგაზრდობა.

სტუმართმოყვარე მასპინძლებთან გამოშვიდობებს ვაპირებდით, რომ მოხუცი მოგვასლოვდა, მოგვესალმა და, როცა ჩვენი აქ მოსვლის მიზეზი გაიგო, ქებით მოხსენიდა გ. აკოფიანი.

მეც კი ჩამაბა სპორტულ საქმიანობაში. 78 წლის გაცხ ცოტა არ იყოს მეუბრესულეა სპორტულ ბაზაზე ვარჯიში. სპორტი ბავშვობიდან მიყვარდა, ოღონდ სიჭაბუკის წლებში ვარჯიშის საშუალება არ მქონდა. მე რომ ერავში დავიბადე, იქვე დავვაჭკვდი. 1947 წლიდან ერევანის მკვიდრი, ამ მეგობრული კოლექტივის წევრი გავედი.

გაკვირება რომ შეგვატყო, ერთ ბატარა მიჭუნას ბურთი მოატანინა, კალათბურთის ფარის ქვეშ დადგა და ისე ზუსტად ტყორცნიდა კალათში, გაოცებული დავჩრით. შემდეგ აბელ გოხალიანმა ორჯერ შემოურბინა სტადიონის მძლეოსნურ ბილიკს.

ერევანში დაბრუნების შემდეგ დადგა. დავემვიდობეთ მასპინძლებს. სპორტულ მოედნებზე კი ახალგაზრდები იკრიბებოდნენ ჯგუფ-ჯგუფად.

სწორი გზით მიდის ამ კოლექტივის საქმე. ნეტავ ყველგან ასე იყოს, — მითხრა ჩემმა ერევნელმა კოლეგამ და მეც გაგიფიქრე: მართლაც, რა კარგი იქნებოდა.

აგტომანქანამ გევი ერევნისკენ აიღო და ისევ დიდი ზეივის მოზღოდინე დედაქალაქს მივამურეთ.

გ. ჯაფარიძე.
(ჩვენი სპეც. კორ.)
ერევანი.

სურათებზე: ზემოთ — ასეა კვირა-დღეს საბჭოთა მეურნეობის სპორტულ მოედნებზე; ქვემოთ — ველოსიბედეტები სევისის ტბის მდამოებში.

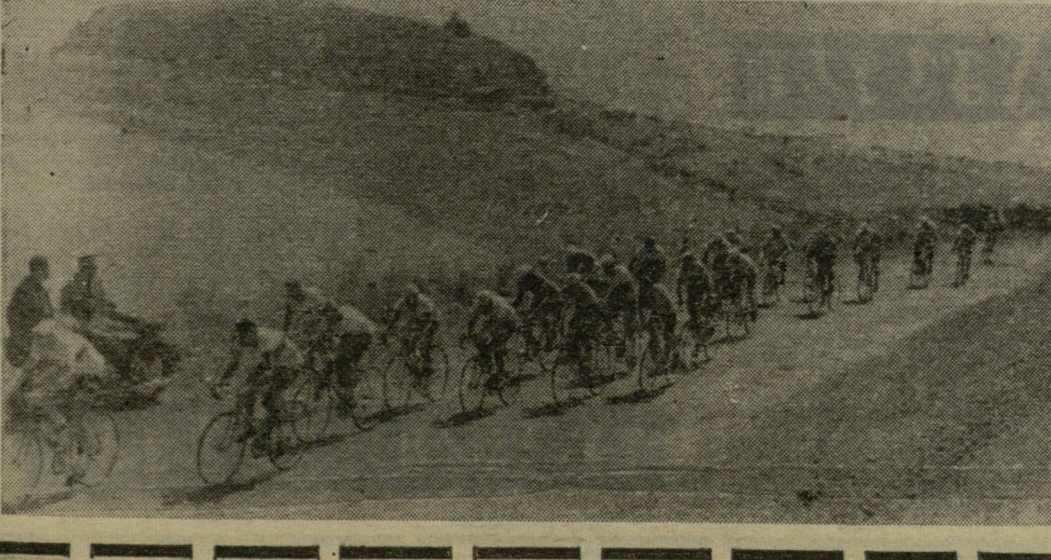
სიტყვა საქმელ აქტიურ

გარდაზნის რაიონის ვარკეთილის საბჭოთა მეურნეობის ფიზკულტურელებმა საერთო კრებაზე, რომელიც ამ საბჭოთა წლის წინ გაიმართა, ივალდებულეს საკუთარი ხახხრებითა და ახალგაზრდობის შრომითი მონაწილეობით აეშენებინათ სპორტული კომპლექსი. ვარკეთილელთა სიტყვა საქმელ აქცა — ვალდებულემა განაღებულემა. მეურნეობის სპორტის მოყვარულეებმა შეხანიშნავე საჩუქარი მიიღეს. ახლა მათს განკარგულებაშია კეთილმოწყობილი სტადიონი, სპორტული დარბაზი, საცურაო აუზი, კალათბურთის, ფრენბურთის, ჩოგბურთის მოედნები და საკიდაო სარბილი.

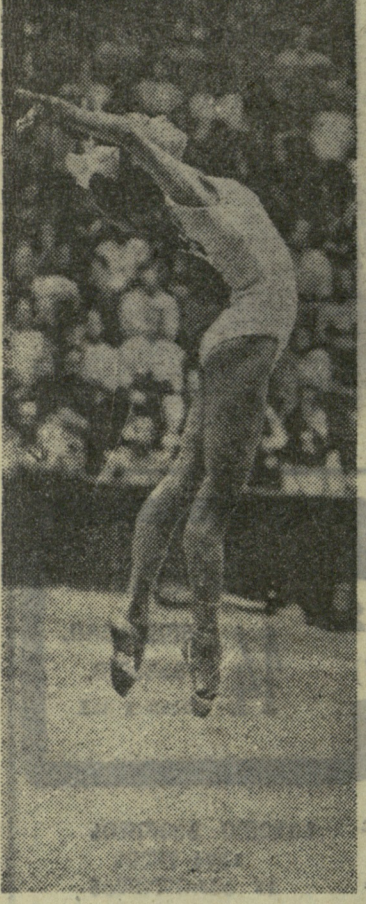
დღეს, 14 საათზე, „კოლმეურნის“ ცენტრალური საბჭოს, ვარკეთილის საბჭოთა მეურნეობის დირექციის, პარტიის, პროფკავშირისა და კომკავშირის კომიტეტების, ფიზკულტურის კოლექტივის საბჭოს ინიციატივით ეწყობა ამ ბაზების საზეიმო გახსნა. შემდეგ გაიმართება სპორტული და მხატვრული კოლექტივების გამოსვლება.

კომპანია

◆ მიწიპი, 13 ნოემბერი, ტან-მოვარჯიშეთა აქ გამართულ საერთაშორისო საჩვენებელ ტურნირში გამარჯვების შემდეგ ლ. ტურნიშვიამ ცალკეულ იარაღებზე შედლებს მიმდარი მთსაალი მოიგა. გრონოლომა სტუდენტმა განსაკუთრებით ბრწყინვალედ იასარაშა ორქოლზე — ორჯერ მიიღო 9,9 ქულა. მან ყველას აჯობა, აგრეთვე, სტომებში (19,30 ქულა) და დვირზე ვარჯიშში (19,30). თავისუფალ ვარჯიშში გაიმარჯვა ზ. ვორონინამ — 19,50 ქულა. მ. ვორონინმა I-II ადგილები გაიყო რგოლებზე ვარჯიშში (19,45) იაპონელ ტ. თკიმურასთან. თკიმურას მადალი არ ჰყავდა თავისუფალ ვარჯიშში (19,20), ორქოლსა (19,30) და დვირზე (19,50). ბევრითი სტომები მოიგო გ. მოვლანოვმა — 18,675. ტაიჭზე ვარჯიშში ყველას აჯობა იუგოსლავიელმა მ. ვრატინმა (19,05).

გ რ ა ც ი ა ლ ი ბ ა

სსკრპ-ის ცენტრალური კომიტეტის მიერ დატანილი პირები და მათი მხარდამხლები პირები. მათი მხარდამხლები პირები და მათი მხარდამხლები პირები.

ტოვა ისეთი ცნობილი სპორტსმენები, როგორც არიან ლ. სერდია და ნ. თვინიკოვა.

თ. ბერდიშვილი გ. სულიაშვილი წერტონის ნიჭიერ ტანმოვარჯიშებს მრავალფეროვანი ტექნიკა აქვს. მისი კომპლექსური ორიგინალური და კონტრასტულია. დიდი სირთულით გამოირჩევა ბერდიშვილის ნებისმიერი ვარჯიში. საკმარისია ითქვას, რომ იგი სამ 350-გრადუსიან ბრუნს ასრულებს, რასაც ურთულესი მსოფლიოში ვერც ერთი ტანმოვარჯიშე ვერ ასრულებს. ვფიქრობთ, ბერდიშვილს წარმატება მოულოდნელი არ უნდა იყოს. მოვარჯიშებთ, რომ აქვე, ომსკში გაიზარდა 1969 წლის მსოფლიო ჩემპიონი გ. შუგუროვა (მწვრთნელი გ. გორენკოვა). ერთი სიტყვით, ომსკი თანდათან იქცევა მსაჯულთა ტანმოვარჯიშის ცენტრად, ისევე, როგორც ასტრახანი, დონის რესპუბლიკა, რიზანი, აღარას გამბობთ მოსკოვზე, ლენინგრადზე, კიევიზე, სვერდლოვსკზე.

შეიძლება თ. ბერდიშვილს ჰქონდეს მსოფლიო ჩემპიონატში სსრ კავშირის ერთ-ერთი გუნდის შემადგენლობაში ასპარეზობის უფლებაც მოიპოვოს, მაგრამ ამას უნდა დაემატოს წინააღმდეგობა მსაჯულთა შეჯიბრება, რომლებსაცაც გულმოდგინედ ემზადებიან უძლიერესი საბჭოთა ტანმოვარჯიშეები, ბევრი უმაღლესი რანგის საერთაშორისო შეჯიბრების ჩემპიონები და პრიზიორები: გ. შუგუროვა, ლ. სერდია, ნ. თვინიკოვა, ა. ნაზმოტინოვა, ე. კარპუჩინა, ა. ზასუნინა.

უნდა ითქვას, რომ დღეს იმ სპორტსმენებს, რომლებიც უსაგნოდ ვარჯიშს აძლევენ უპირატესობას (აქ უფრო სრულად ვლინდება ტანმოვარჯიშის ინდივიდუალობა) ძალიან გაუჭირდებათ. ეს ვარჯიში, რომელიც ჩვეულებრივ რამდენიმე უპირატესობას ანიჭებდა საბჭოთა ოსტატებს, ახლა მსოფლიო ჩემპიონატის პროგრამიდან ამოღებულია.

ამ ბოლო ხანს საერთაშორისო მსაჯულთა ტანმოვარჯიშში ამ სახეობის განვითარების პერსპექტივების გამო გაეცხვილებული ბრძოლა გაჩაღებულია.

შოგურ საბჭოთა ტანმოვარჯიშეებს საყვდურობენ, რომ მაღალი ქორეოგრაფიული კულტურის გამო ისინი სპორტული ვარჯიშის სასწრაფოდ განმარტდებიან. ვფიქრობ, რუსული ბალეტის უძლიერესი ტრადიციები კეთილ გავლენას ახდენენ მსაჯულთა ტანმოვარჯიშზე, რასაკვირველია, საბჭოთა მწვრთნელები, რომლებიც ქორეოგრაფებთან შედარებით კავშირში არიან (სხვათა შორის, ეს ქორეოგრაფები კარგად იცნობენ მსაჯულთა ტანმოვარჯიშის სპეციფიკას), სულაც არ აპირებენ ტანმოვარჯიშის ბალეტის ხაზგასწორებას აქცენტს. მაგრამ არტისტულმა, შთაბრძნავმა, პლასტიკური გამოხატულების კლასიკური კანონები არათუ ხელს უშლიან, არამედ განაპირობებენ კიდევ წმინდა სპორტული ამოცანების წარმატებით გადაწყვეტას. მაგალითად, სსრ კავშირის მსაჯულთა ტანმოვარჯიშითა ერთ-ერთი გუნდის ქორეოგრაფი ფ. მორელი, რომელსაც უმაღლესი ქორეოგრაფიული განათლება აქვს მიღებული, შესანიშნავად იცნობს სპორტს. ეს მან კიდევ ერთხელ დაამტკიცა, როცა ლატვიელ სპორტსმენთა გუნდისთვის შექმნა ორიგინალური კომპოზიცია სამი სალტითა და სამი ბურთით. საკავშირო ასპარეზობაში ლატვიელებმა ამ სახეობაში I ადგილი დაიკავეს. ბურთი, სალტი, შერწყმული კომპოზიცია — სადაა აქ წმინდა ბალეტი? მსოფლიო მსაჯულთა ტანმოვარჯიშის პრაქტიკა საბჭოთა სკოლის მოწინააღმდეგეთა შეცდომას ადასტურებს. დღეს ბევრი ტანმოვარჯიშე იყენებს მსაჯულის დროს ქორეოგრაფიას. იმ ქვეყნებში, სადაც მსაჯულთა ტანმოვარჯიშის სხვაზე უკეთესაა განვითარებული, მავალითადა, მულგარეთში, გერმანიაში დემოკრატიულ რესპუბლიკაში; პოლონეთში, უნგრეთში, ჩეხეთში საუფლებად მილითადა ტანმოვარჯიშითა მომზადების საბჭოთა სისტემა აღებულია.

კიდევ ერთი სადავო პუნქტი. იგი ეხება მოძრაობებს, რომლებიც ერთ-ერთი კოლორიტი იკრძაობა. საერთაშორისო წესები საგნებით გამოირჩევა ასეთ ვლენეტებს, მაგრამ ბევრ საბჭოთა სპეციალისტს მიაჩნია, რომ

სპორტის პროგრამებში ამა თუ იმ ერთ-ერთი ტრადიციისთვის დამახასიათებელი ტრანსფორმირებული ელემენტების გამოყენება ხელს შეუწყობდა მსაჯულთა ტანმოვარჯიშის გამომსახველობითი საშუალებათა გამდიდრებას.

მინდა აქ რამდენიმე სიტყვა ვთქვა საბჭოთა სკოლის წარმომადგენლებისთვის უაღრესად სასამოვნო ერთ ფაქტზე. საერთაშორისო ფედერაციამ ოთხ ქვეყანას დაავალა ჰავანის მსოფლიო ჩემპიონატისთვის მოემზადებინათ საკვლევლო ვარჯიში ლენტით. ყველა პროგრამის შემოწმების შემდეგ საბჭოთა კომპოზიცია მიიღეს (ავტორი — სსრ კავშირის დამსახურებული მწვრთნელი ე. თბლიგინა).

როცა სამშულო ტანმოვარჯიშის მიღწევებს იყავნ, საბჭოთა ტანმოვარჯიშეები კონსერვატივები როდი არიან,

ინიჩი იყენებენ ყველა საუკეთესო საშუალებას, რაც სპორტსმენთა ტანმოვარჯიშის დაუგრობობის შიდასაკვირო შეჯიბრების ქორეოგრაფიულ სპეციფიკაზე შეეძლებოდა ასახვას (მაგალითად ბურთით, საბტუნელით, სალტით ვარჯიში).

ყოველივე ზემოთქმულის დასასრულს დაბეჯითებით შეიძლება ითქვას, რომ ძირითადი ბრძოლა მსოფლიო პირველობისთვის უმთავრესად ბულგარეთისა და სსრ კავშირის გუნდებს შორის გაჩაღდება. წარმატებით შეიძლება გამოვიდნენ პოლონეთის, რუმინეთის, უნგრეთის, კუბის, განსაკუთრებით კი ჩეხოსლოვაკიისა და გერმანიის სპორტსმენები.

გრატიების დავა გრძელდება. ბუნებრივია, ჰავანაში დიდი წარმატების იმედი შეიძლება იქონიონ მსოფლიო იქვეყნების წარმომადგენლებმა, სადაც მსაჯულთა ტანმოვარჯიში სპორტის ქვეშაირი მასობრივ სახეობად იქცა.

ი. პარტაშოვი.

შოგურ გ. შუგუროვა ან პარტაშოვის დროს

გ ა რ კ ა

გ ა რ კ ა ტანმოვარჯიშში ყველაზე ლამაზი, ნატური, გრაციოზული სახეობაა და, ვფიქრობ, მარტო მე როდეს მიყვარს იგი განსაკუთრებით. მსაჯულთა ტანმოვარჯიშის ოსტატთა შეჯიბრებებს მუდამ დიდად მიყვარებოდა ეს რეგა. დარწმუნებული ვარ, ბევრი გულშემატკივარი მოუთმენ და დღის მომავალ მსოფლიო პირველობას ამ სახეობაში.

მაგრამ, როგორც გულშემატკივარს, ერთი რამ მათხრობს: უძლიერესი მსაჯულთა ტანმოვარჯიშითა შორის ჭრი არ შეგვედგინა ჩვენი რესპუბლიკის წარმომადგენლის სახელი. მან, ვინც ამ სახეობაში ზევს საქალაქო პირველობებს დაწვრთბია, იცის, რა უნტიტერესოდ, დუნედ, ერთფეროვნად ტარდება ტურნირები.

რა ხდება? თვითონ მწვრთნელებიც გაოცებული დარჩნენ, როცა წლებულს როსტოვიში გამართულ საკავშირო უნივერსიადაში საქართველოს მსაჯულთა ტანმოვარჯიშითა გუნდი V ადგილზე გავიდა, მ. ვინაიკოვა კი 20 უძლიერესის რიცხვშიც მოხვდა და შეკრებულზე ჩერკასში მიიწვიეს. ეს იგი, რეზერვიც გვეყოლა და შესაძლებლობებიც გვექონია.

ამ შევითხებზე პირველი პასუხი მოვიდეთ მწვრთნელთა თათბირზე, რომელიც მსაჯულთა ტანმოვარჯიშის რესპუბლიკური ფედერაციის თავმჯდომარის მოადგილემ, მწვრთნელმა ნ. სალუქვაძემ მოიწვია, თურმე რამდენი აქტუალური საკითხი დგას სპორტსმენთა წინაშე, რამდენი პრობლემა განსახილველი. მაგრამ, ჩვენდა გასაკვირად, ყველა მწვრთნელმა თათბირზე მოსვლაც კი არ ჩათვალა საჭიროდ. რა და დანტერესებულ და მონდომებაზე შეიძლება ლაპარაკი?

თუმცა ტანმოვარჯიშითა პროგრამა ძირითადად ინდივიდუალური გამოხატულება ეყრდნობა, სპორტსმენს სახეობა, როგორც ყველა დანარჩენი, სწორედ კოლექტიურობითა ძლიერი. ასპარეზობაში წარმატების მოპოვება მხოლოდ მეგობრულ, მტაცედ შეკავშირებულ

რ ა ბ რ ა

რ ა ბ რ ა კოლექტივის შექმნა. მაგრამ რა კოლექტიურობის გარნობაზე შეიძლება ლაპარაკი, როცა მწვრთნელებიც კი არ ცდილობენ ერთმანეთთან დაკავშირებას, გამოცდილებებს ურთიერთგაზიარებას. ასეთი მწვრთნელი გუნდში კოლექტიურ სულისკვეთებას ვერ ვაიმეფებ. სპორტსმენთა შორის შეგობრულ გრძნობებს ვერ ვადავებებს.

ეს გარემოება შეიძლება სხვა მხრივაც განაპირობებს მსაჯულთა ტანმოვარჯიშის ჩამორჩენას. ტანმოვარჯიშეებს საჭიროდელი ვარჯიშისთვის საჭირო ნაშენი არა აქვთ, მაგრამ ეს ამბავი ცოტა ვინმეს თუ აფიქრებს. მავალითადა, საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტის ტანმოვარჯიშეებს, ახალგაზრდა, ძალიან ენერგიული, ნიჭიერი ტანმოვარჯიშე და მწვრთნელი ა. ტრუპაევა ამეცადინებს. მაგრამ მარტო ერთი ადამიანის ცნობილობა ძალიან ცოტაა საიმისოდ, რომ მსაჯულთა ტანმოვარჯიშმა დირექტული ადგილი დაიკავოს თუნდაც ინსტიტუტშიც კი. პოლიტექნიკური ინსტიტუტის დარბაზებში ამ სახეობის წარმომადგენლებისთვის დრო არ

გამოჰყვენს. ყოველი საჭიროდელი შეცადინების დროს ხან მოვიდავენს უნდა გამოვთხოვოთ ადგილი სადარბაზოდ, ხანაც სხვებს...

ბოლომდე და ასე უშუალოდ ბრძოლის უნარი ყველა მწვრთნელს როდი ჰყოფნის. ამიტომ მსაჯულთა ტანმოვარჯიშეები სპორტულ ტანმოვარჯიშში გადადიან. ცნობილი სპორტსმენები და მწვრთნელები, მაგალითად, ნ. ბერდიშვილი, ლ. ავაშოვა და სხვები მთელეული არიან საუკაცოდელი სახეობაშიაგროვ და ახლა სპორტულ ტანმოვარჯიშეებს წვრთნიან. აქ მათ კარგი პირობები აქვთ შექმნილი უშუალოდისთვის...

რა დასკვნები შეიძლება გამოვიტანოთ? მთავარია დავხაროთ მსაჯულთა ტანმოვარჯიშითა გუნდს, მივცეთ მათ ადგილი და დრო წვრთნისთვის, სერიოზული ყურადღება მივაქციოთ. ჩვენს რესპუბლიკაში ნიჭიერი, მოხდენილი, გრაციოზული გოგონების მოძებნა არ გაეცეპირდება. უნდა დავგზავროთ მათ, რათა დიდ სპორტში გაეკავონ გზა.

ზ. შინდლაძე.

ჩ ვ ე ს ზ ი მ ე რ ს კ ე ბ ე რ ე მ ე

ნორჩ ტანმოვარჯიშითა სკოლა

30 იანვარი. ხალოცი ცენტრში მწვრთნელმა ჩაღვა ახალი შენობა, სადაც სპორტული ტანმოვარჯიშის სპეციალიზებული საბავშვო სკოლა მოთავსდება. სკოლას სათავეში უდგას სსრ კავშირის დამახასიათებელი მწვრთნელი ვ. ლმიტრევი. აქ 250 ნორჩი ტანმოვარჯიშე იმეცადინებს. ახალ მანას აქვს ტანმოვარჯიშული დარბაზი უახლესი მოწყობილობით, მწვრთნელებისა და ექიმის ოთახები, მედიკური კაბინეტი, გასახლელები, საშხაპები.

მ ა ლ რ ა პ ი ტ ა ლ ე ვ ი ი ი

სპორტში. ბლიც-ტურნირი, რომელიც სარატოველმა მოჭადრაკეებმა საერთაშორისო დიდოსტატის ნ. კროკოვისის მეთაურობით სარატოველ ტელეკაუზებში მოაწყვეს, გაიშთ დამთავრა.

ტელეტელევიზიაში დადგეს სადემონსტრაციო დაჯ. ოსტატთა ყოველ სვლაზე მოყვარულები ტელეფონით უპასუხებდნენ. მატჩის არბიტრი, საკავშირო კატეგორიის მსჯეა ა. შანაროვი პირველი სამი წინადადებიდან საუკეთესო სვლას ირჩევდა და ფიგურას გადაადგილებდა. ოსტატებიცა და შანაროვიც მაყურებლებს უხსნიდნენ, სახელდობრ რატომ აირჩიეს ესა თუ ის წინადადება.

ესაუბრებოდნენ ჭადრაკის ისტორიის საკითხებზე. ბუნებრივია, სარატოველ მოყვარულებს განსაკუთრებით აინტერესებდა საშინაო შორისო ტურნირის ამბები. მსოფლიო ჩემპიონ ბ. სპასკის მწვრთნელმა ნ. კროკოვსმა ტელეკაუზებზე უამრბ სპასკისა და ამერიკელი დიდოსტატის ფიშერის შესვენებაზე.

ამ უჩვეულო შეჯიბრებაში ათასობით ჭადრაკის მოყვარულმა მიიღო მონაწილეობა.

„ს უ რ ო შ ა ს ი“ ს ა ს ა ხ ლ ა ე ა ბ ი

პირველი. მწვრთნელმა ჩაღვა ამ მხარეში მესამე სასოფლო სპორტის სასახლე. პირველი ორი უკვე მუშაობს პოკროვასა და პოგრანიჩნში. იქვე განლაგებულია კეთილმოწყობილი სტადიონები. ასეთივე სპორტული კომპლექსების აგება განზრახულია ამ მხარის ყველა დიდ სასოფლო-სამეურნეო ცენტრში.

ბოლო წლებში მხარის საბჭოთა მეურნეობებსა და კოლმეურნეობებში ფიზკულტურა ხელ უფრო მოპოვარული ხდება, რასაც „სუროკის“ სპორტული ბაზების გაუმჯობესება განაპირობებს. ახლა ყველა სოფელს აქვს სპორტული ქალაქები და ფეხბურთის მიწები.

მ რ თ ი ი ნ ს ტ ი მ ტ უ ს ი ზ ა ზ ე ა ბ ი

მორჩილი მწვრთნელი. დიდი, ლამაზი შენობის ორ სართულზე განლაგებულია მძლეოსნური დარბაზი რუსინ-მიტევის სარბენი ბილიკით, ტირი, ოთხი დარბაზი ფრენურთვლებისთვის, ტანმოვარჯიშეებისთვის, ძალისხმებისა და მოჭიდავეებისთვის, საჭადრაკო კლუბი, საექიმო კაბინეტები და საშხაპებიც. ეს ყოველივე მოგვარდის მანქანათმშენებლობის ინსტიტუტის სტუდენტური სპორტული კომპლექსი გახლავთ. იქვე განლაგებულია შვიდი სასაფლური კომპლექსური მოედანი, შენდება სტადიონი, მალე დაიწყება დახურული საკურაი აუზის მშენებლობა.

ს ა კ რ ა

კოვლი უ. ვორონინა (38,25 ქულა) და ასევე მოსკოველი ლ. ბერტი (38,1). საბჭოთა ვაჟებმა კვლავ ვერ მოიპოვეს პირველობა. მრავალქილში (შეჯიბრება მხოლოდ ნებისმიერი პროგრამით გაიმართა) ყველას აჯობა მსოფლიო უნივერსიალის ჩემპიონმა, იაპონელმა სტუდენტმა, 22 წლის ტ. თამურამ — 57,50 ქულა. II ადგილი დაიკავა მოსკოველი მ. ვორონინა — 57,05 ქულა. III ადგილზეა იაპონელი ს. მიკი — 56,80. ვერც გამოცდილმა ვ. ლისიკინი (მოსკოვის ოლქი) და ვერც ნაკრების დებიუტანტმა გ. პოგდანოვმა (მოსკოვი) ვერ აუწეს მხარი ვორონინის იაპონიის მეორე გუნდის წევრებთან ბრძოლაში.

მ მ რ მ ნ ს მ ი, 12 ნოემბერი. აქ დამთავრდა ქაბუკ წყალმურთელთა საკავშირო პირველობის ფინალური თამაში. ასპარეზობდა 8 გუნდი: მოსკოვის „სომიოტი რეზერვი“ და „ოუნოსტი“, ვოლოგრადაისა და ასტრახანის „სპორტაკი“, ტამენტის „მეხნატი“, მინსკის „ბურვესტნიკი“, თბილისის „დინამო“ და ლივონის ბავშვთა სპორტსკოლის კოლექტივი. შეჯიბრების დამთავრებამდე ერთი ტური ადრე პირველობა მოსკოვის „იუნოსტა“ გაიწადა. მომდევნო საპირის ადგილებზე გაეადნენ ლვოველები და მინსკელები.

ს ა კ რ ა

ნ ა რ ა ლ ა, 12 ნოემბერი. სსრ კავშირის ხელბურთელ ქალთა ნაკრებმა თავისი ტურნეს ბოლო სატჩი აქ გამართა ჩეხოსლოვაკიის ერთგულ გუნდთან. პირველი ტაიმი საბჭოთა სპორტსმენების აშკარა უპირატესობით დამთავრდა — 9:2. შესვენების შემდეგ მათ ოდნავ მოადუნეს ყურადღება და მასპინძლებს საშუალება მისცეს ანგარიშში სხვაობა შეეცვლინებინათ. საბოლოოდ გაიმარჯვეს საბჭოთა სპორტსმენებმა — 10:7.

გ ო რ დ ი, 12 ნოემბერი. სსრ კავშირის თასის მფლობელმა — მოსკოვის „დინამოს“ ფეხბურთელთა გუნდმა აქ თავისი ევროპული ტურნეს პირველი მატჩი გამართა — ადგილობრივ „ფირონდას“ შეხვდა. თამაში ფრედ დამთავრდა — 1:1.

მ ი ნ ბ ა მ ი, 12 ნოემბერი. კანადის ამ ქალაქში გამართა ტანმოვარჯიშითა საერთაშორისო საჩვენებელი შეჯიბრება, რომელშიც განსაკუთრებით გამოიჩინა თავი მსოფლიოს აბსოლუტურმა ჩემპიონმა, გროსნიელმა სტუდენტმა, 18 წლის ლ. ტურნოშევიმ. მრავალქილში იგი საუკეთესო იყო — 39,05 ქულა. II და III საპირის ადგილებზე საბჭოთა ტანმოვარჯიშეები გავიდნენ: მოს-

XXXII

ჩემპიონატის

დასრულება

სსრ კავშირის 1970 წლის საფეხბურთო ჩემპიონატი დამთავრდა. ჩასატარებელია მხოლოდ ერთი, დამატებითი თამაში მოსკოვის „დინამოსა“ და ცხკა-ს შორის, რომელმაც უნდა გამოავლინოს ჩემპიონი.

როგორც ცნობილია, ყოველი საკავშირო ჩემპიონატის მონაწილეთა ცალკეული საუკეთესო მარჯვენებლებისთვის დაწესებულია სპეციალური ჯალდოები. ვაქვეყნებთ XXXII ჩემპიონატის დასრულებას სივრცით.

გ. ფედოტოვის სახელობის პრიზი

საბჭოთა არმიის ცენტრალური სპორტული კლუბის მიერ დაწესებულია გამოჩენილი ფეხბურთელების გ. ფედოტოვის სახელობის პრიზი გუნდებისთვის, რომელიც ჩემპიონატის მატჩებში ყველაზე მეტ ბურთს გაიტანს.

პრიზის წევრანდელი მფლობელი გახდა მოსკოვის „დინამოს“, რომელმაც 32 მატჩში გაიტანა 50 ბურთი.

ფეხბურთის ფედერაციის პრიზი

პრიზი დაწესებულია სსრ კავშირის ფეხბურთის ფედერაციის მიერ იმ კლუბებისთვის, რომელიც ძირითადი და სათადარიგო გუნდების ჯამში საუკეთესო შედეგს მიაღწევს.

მოსკოვის დინამოელებმა დაგროვეს 38 ქულა (ძირითადი გუნდი — 45, დუბლიორები — 48) და ჩილდოც დაიმსახურეს.

ოქროს გირიბი მფლობელი

დუბლიორთა ტურნირში გამარჯვებული გუნდის წევრები ყოველწლიურად ჯალდოვდებიან სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოსთან არსებული ფიზიკური კულტურისა და სპორტის კომიტეტის სპეციალური პრიზით, ხოლო მოთამაშეები — ოქროს გირიბ მფლობელით. ამ მედლების მფლობელები წვერულს არიან მოსკოვის „დინამოს“ ახალგაზრდა ფეხბურთელები.

აბრეშის სტუმარს

უკრაინული ახალგაზრდული გუნდის „კომსომოლსკოე ზნამის“ რედაქციას დაწესებული აქვს ჯილდო გუნდებისთვის, რომელიც ყველაზე მეტ ქულას დაგროვებს მეტოქეთა მიწვევებზე. პრიზი მოიპოვეს მოსკოვის დინამოელებმა, რომლებმაც ხტურად 10 ქულა აიღეს.

„სტარტის“ პრიზი

უკრაინული სპორტული ურბანის „სტარტის“ პრიზი დაწესებულია გატანილი და მიღებული ბურთების საუკეთესო სხვაობისთვის. პრიზი მიიღო ცხკა-მ, რომლის

გატანილი და მიღებული ბურთების სხვაობა უდრის ბლუს 29-ს.

დიდი ანგარიშით მოგაგზავნის

ყოველწლიურ დამატება „ფუტბოლ-მოკვის“ პრიზი დაწესებულია გუნდებისთვის, რომელიც ყველაზე მეტ მატჩს მოიგებს დიდი განსხვავებით (8 და მეტი ბურთი).

მოსკოვის „სპარტაკს“ 4 ასეთი გამარჯვება აქვს (მოსკოვის „დინამოსთან“ — 4:1, „შახტორთან“ — 5:0, „ზენიტთან“ — 8:0 და ორჯონიკიძის „სპარტაკთან“ — 5:1).

მოსკოვისა და თბილისის დინამოელებმა აგრეთვე 4-4 ასეთი გამარჯვება მოიპოვეს, მაგრამ მათ ამ მატჩებში გატანილი და მიღებული ბურთების უარესი სხვაობა აქვთ, ანუ 3 პრიზი „სპარტაკს“ მიეკუთვნება.

გამარჯვებისა და სწრაფვისთვის

გაზეთ „სოვეტსკაია როსია“ პრიზი ეძლევა გუნდს, რომელიც თავის სასარგებლოდ დამატარებს მატჩს, სადაც თავდაპირველად მეტოქე იყო წინ. ამ პრიზის მფლობელი გახდა დონის როსტოვის არმიის გუნდი, რომელიც მეტოქის „სპარტაკს“ (8:1), „ჩერნომორცი“ (2:1) და თბილისის „დინამოს“ (2:1) დამარცხდა, თუმცა ისინი ამ შეხვედრებს დასაწყისში აგებდნენ.

11 დებიუტანტი

უურნალი „სმენა“ ყოველწლიურად ადგენს საუკეთესო დებიუტანტებისგან დაკომპლექტებულ გუნდს.

„სმენის“ წევრანდელი ლაურეატები არიან: პილგოვი (მოსკოვის „დინამოს“), ზაგუმენიხი („ზენიტის“), ზვიგინცივი („შახტორის“), მირონოვი (ასკ, დონის როსტოვი), ხინჩაგაშვილი (თბილისის „დინამოს“), დოლოგოვი (ცხკა), უტიკინი (მოსკოვის „დინამოს“), კურნევი (მინსკის „დინამოს“), აბრამოვი (მოსკოვის „სტორპედოს“), ონიშჩენკო (კიევის „დინამოს“), როდინოვი („ფაბრიკაორის“).

„ოგონიკის“ პრიზი

უურნალი „ოგონიკის“ რედაქცია ყოველწლიურად გამოყოფს სეზონის საუკეთესო მეკარეს და თავისი სპეციალური პრიზით აჯილდოვებს მას.

1970 წლის საუკეთესო მეკარეა „ოგონიკის“ რედაქციამ მიიჩნია მოსკოვის „სტორპედოს“ კარს დარაჯი ვ. ბანიკოვი.

მისაკუთვნებელი დარჩა მხოლოდ ერთი პრიზი: ყაზახეთის გაზეთ „ლენინსკაია სმენის“ — „ალმის დიხენებისთვის“, რომელიც შეიკუთვნება გუნდს სსრ კავშირის ნაკრებისთვის ყველაზე მეტი მოთამაშის ადრდისთვის.

ფინიშები

გორი. ქალაქის სტადიონი. 12 ნოემბერი.

„დილა“ (გორი) — „ვოლგა“ (გორი) 1:0 (1:0).

„დინამო“: ჩლაიძე, კოზინი, კობაშვილი, გლვინაძე, ეშენბაია, გელდიაშვილი, კვიციანი, ბურჯანაძე, კაპანაძე, შაპიაშვილი, მაღრაძე.

„ვოლგა“: გლადუნკოვი, ლუკინი, კოსარევი, ეგონკოვი, ვოლოდინი, უშაკოვი (ნეფიოდოვი), ნიკოლაევი (მჩადონი), კორტიშინი, ფოკინი, შერბაკოვი, ანიკინი.

მსახი: ბ. ნობროვი (ვორონეჟი).

გორელ ფეხბურთელებს გამოტყვებული ქონდათ კალენდარული მატჩი გორის „ვოლგასთან“, რომელიც მხოლოდ ასლა, ტურნირის დასასრულს ითამაშეს. მატჩს წვრილიანი ამხნეი დასწყისი, მინდორი ატალახდა, მაგრამ მასპინძლებმა ყველა რგოლის აქტიური მოქმედების შედეგად შეიქმნა უპირატესობის მოპოვება. გორელები, ეტყობა, არ მოულოდნენ ასეთ დასაწყისს და, სანამ დაცვის ორგანიზებას მოასწრებდნენ, ანგარიში გაიხსნა: „დილის“ თავდასხმელებმა მე-2 წუთზე გაათამაშეს სწრაფი კომბინაცია, რომელიც ზუსტი დარტყმით დაამთავრა ბურჯანაძემ.

გორელებს ტაიმის დასასრულამდე წარმატების მოპოვების რამდენიმე შესაძლებლობა ქონდათ, მაგრამ ხელსაყრელი მდგომარეობა ვერც ერთხელ ვერ გამოიყენეს.

შეხვედრის შემდეგ, პირველივე წუთებზე, მასპინძელთა კარს საფრთხე დაემუქრა. „ვოლგის“ მიერ მარცხენა ფლანგზე წამოწყებული შეტევა დამთავრდა იმით, რომ ნიკოლაევი საოლე პოზიციიდან აღმოჩნდა კარის წინ. მაგრამ ფორვარდმა დაკარგა ეს საუკეთესო მომენტი.

შემდგომში კი ინიციატივას მთლიანად მასპინძლები ფლობდნენ. ხტურად დაიკვირდა და განსაკუთრებით შეკარგულად დაემუქრებოდა თავიანთი გუნდი გადარჩინის დიდი ანგარიშით დამარცხებას.

„დილამ“ გამარჯვებით დამთავრა ეს შეხვედრა და ასლა ბოლო მატჩი აქვს ჩასატარებელი ლენინკანში.

გ. გოვალისი.
(ტელეფონი, ჩვენი კორ.).

ნებისუროვნის ნიშნები

ქამდე ნუგზარ ასათიანს მხოლოდ საფარიკაო ბილიკზე ვხვდებოდით. არ ვიცო, როგორ აფასებდა იგი ჩვენს ორთაბრძოლებს, მაგრამ პირადად ჩემთვის ეს იყო დაუვიწყარი შეხვედრები. ნუგზარ ასათიანი არც ერთ მოფარიკაო არა ჰგავს. იგი არასდროს ცდილა ვინმეს დამეგანებოდა. უბრალოდ, ეს იყო თვითმყოფადი სპორტული ნიჭი, რომელმაც საფარიკაო სამყაროში დაამკვიდრა ვერც ერთ წოდებული ასათიანის მანერა.

როცა რომელიმე სპორტსმენზე ამბობენ, სპორტული ფორმა დაკარგაო, აქ უმეტესად იგულისხმება, რომ საკუთარი ძალის რწმენა ადარა აქვს. ეს რთული ფსიქოლოგიური მომენტია, რომლისგანაც ხშირად დიდი სპორტსმენებიც არ არიან დაზღვეული. ამ მხრივ ნუგზარ ასათიანი ბედნიერ გამონაკლისს წარმოადგენს. ნუგზარს მუდამ სჯეროდა საკუთარი ძალისა და, ჩემი აზრით, პირველ ყოვლისა სწორედ ამით იყო ძლიერი.

დღევანდელი ვლით უკან, ერთი წუთით წარმოიდგინეთ, რომ საკუთარ საბჭოთა ესპანოლისტებს სამეცდრო-სასიცოცხლო პირობა აქვთ გააღებული რომის ოლიმპიადის წინ. ეს არის უკანასკნელი შესარჩევი შეჯიბრებები. გამარჯვებული ოლიმპიადის პირად და გუნდურ ტურნირში მონაწილეობის უფლება მიეცემა, მაგრამ საამისოდ ბევრი ადამიანების გადასახვა საჭირო. ჯერ კიდევ ახალბედა ნუგზარ ასათიანისთვის ძალიან ძნელი იაკობ რილსკის, დავით ტომულის, უმარ მავლიანოვის, ეგემი ჩერპოვის, უმარ ზარბაძისა და ლევ კუნიცკოვის კომპანიაში წარმატების მოპოვება. მით უმეტეს, რომ ფარკაობა ძალიან ჰგავს, ვთქვამთ, ტანვარჯიშა და ფიზიკურულ ცოფურაობას, სადაც მსახურად და სპეციალისტთა ნდობის მოსაპოვებლად, როგორც იტყვიან, ფუთი მარალი უნდა შექმნი. რა დასამალია, შესარჩევი შეჯიბრებებში ნუგზარი დაუგებს, როგორც იმედის მომცემი სპორტსმენი, თავისებური სპორტ-პარტნიორი, მისი წარუმატებლობა არავის გააკვირვებდა.

მაგრამ ნუგზარს არავითარ შემთხვევაში არ აძლევდა ხელს ამ კომპანიაში თავისებური პაჟის როლის შესრულება. ამაში მას საკუთარი თავის გაზრდა ოპონენტებიც უნდა დაერწმუნებინა და საბოლოოდ მიხვდა ისე, რომ ნუგზარმა მთავარი როლი შესასრულა.

მისი პირველი „მსხვერპლი“ გახდა საბჭოთა კავშირის ჩემპიონი და მედლებრის ოლიმპიადის ბრინჯაოს მედალისანი კუნსეცოვი. კუნსეცოვის ბედი გაიზიარა რაკიტამ. გუნდული ასალებედა ბევრისთვის მოულოდნელად ერთბაშად ფავორიტი გახდა. ასლა ნუგზარს განადლებული ქონდა ოლიმპიადის გუნდური ასპარეზობის საგზური და უკვე პირველ სამი ადგილისთვის იბრძოდა. დებულების თანახმად, ოლიმპიადის პირად ტურნირში გამოსვლის უფლება ერთი რომელიმე ქვეყნის სამ საუკეთესო სპორტსმენს ეძლევა, ხოლო გუნდურ ასპარეზობაში სუთი მოფარიკავე მოწაწილებს.

ისინი სუთნი დარჩნენ — ნუგზარ ასათიანი და მისი მრისხანე კონკურენტები. სუთივეს სურდა პირად პირველობაში მონაწილეობა, ადგილი კი სამად-სამი იყო. ასათიანმა, გაფორებული წინააღმდეგობის მიუხედავად, ორჯერ დამარჯვებულად გაიმარჯვა ამ სუთიკიან ტურნირში.

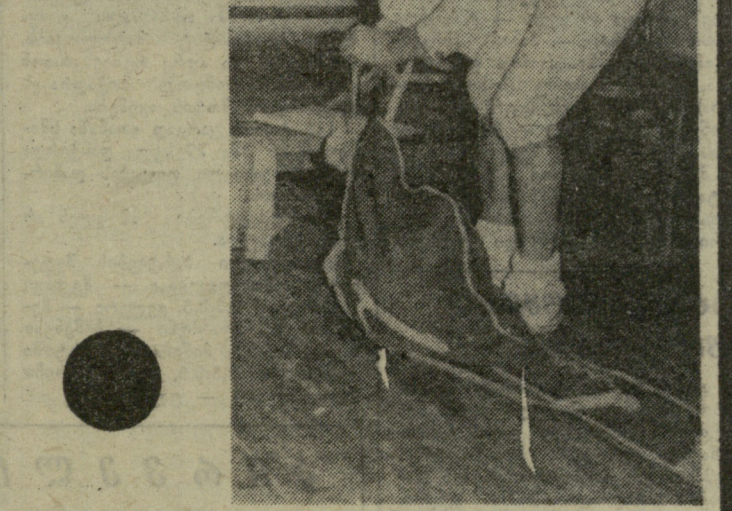
ასეთი რამ მხოლოდ რკინისებური ნებისყოფის ადამიანს შეუძლია. ნუგზარის სპორტული ბიოგრაფია კი მდიდარია მსგავსი შემთხვევებით.

რომის ოლიმპიადიდან დაბრუნებულ ასათიანს კიდევ ერთი გამოცდა ელოდა, ამჯერად — მშობლიურ ქალაქში. სამწუხაროდ, თბილისის ტურნირის წინ, რომელსაც საბჭოთა კავშირის თანის მფლობელი უნდა დაესახლებინა, კვლავ საკმაოდ იყვნენ ურწმუნო თომანი. ისინი ამბობდნენ: ასათიანის წარმატებები შეიძლება დაადასტურებინა, ნუგზარმა თან მოიგო.

იგი მშვიდად ემზადებოდა ახალი გამოცდისთვის — 1961 წლის საკავშირო ჩემპიონატისთვის.

კვლავ გამარჯვება! რა ქნას ერთმა სპორტსმენმა ამაზე მეტი? როგორღა დაარწმუნოს სკეპტიკოსნი თავის სიძლიერეში? ბოლოს და ბოლოს ქურნალისტები წერდნენ: „ხმლით მოფარიკავეებს იშვიათად ჰყოლიათ ასეთი დიხსეული ჩემპიონი“. ჩვენ ამ სიტყვებს დაუვამატებდით: და უფრო მეტიც ნებისყოფის სპორტსმენი.

ნებისყოფის სიმტკიცე... ამ სიტყვებში იგულისხმება, რომ სპორტსმენი მუდამ იხსნის გუნდს მძიმე წუთებში, არ

დრკება ძლიერ მეტოქესთან შეხვედრისას, შეუძლია ბოლომდე იბრძოლოს გამარჯვებისთვის.

ვისაც ნუგზარ ასათიანი სარბილზე ერთხელ მაინც უნახავს, მან იცის რომ ქართულ მოფარიკაოებს ამ თვისებათაგან არც ერთი არ აკლია.

გავისხინეთ თუნდაც ტოკოს ოლიმპიადისას. საბჭოთა ესპანოლისტების ძლევამოსილი წინსვლა ის-ის იყო იწყებოდა. საბჭოთა საფარიკაო სკოლის პრესტიჟისთვის ყოველ შეხვედრას უდიდესი სპორტული და მორალური მნიშვნელობა ენიჭებოდა, მით უმეტეს, ტოკოს ოლიმპიადის თამაშებში. ამ დიდ ასპარეზობის ფინალში საბჭოთა გუნდი იტალიელებს შეხვდა. უადრესად პრინციპულ ბრძოლას უნდა გადაეწყვიტა, რომელი საფარიკაო სკოლა იყო ყველაზე ძლიერი მსოფლიოში. ადვილი გასაგებია, რომ ასეთ საშტო შეხვედრებში შედმიწვევით ძნელია გამოსვლა. ერთმა მარცხმაც კი შეიძლება მატჩის შეწყვეტა შეეცალას. აი, სადა გამორჩა ერთხელ კიდევ ნუგზარის რკინისებური ხასიათი. იგი იბრძოდა ისე, როგორც არსადროს. ნუგზარის სიმშვილე სხვებსაც გადაედო... ასათიანის ყოველი გამოსვლის შემდეგ ანგარიში სამჭოთა გუნდის სასარგებლოდ იხრებოდა. მისმა „რკინის ხელმა“ წერტილი დაუსვა „საუკუნის მატჩს“ — ნუგზარმა გაიმარჯვა დამამთავრებელ შეხვედრაში,

რომაც ფარკაობის ისტორიაში პირველად მოუპოვა მსოფლიოს უძლიერეს გუნდის სახელი საბჭოთა ესპანოლისტებს. მაშინ თქვა მსოფლიოს საგზის ჩემპიონმა იაკობ რილსკიმ: „როცა ნუგზარ ასათიანი ჩვენს გუნდშია, მუდამ მწვედარ ვარ“.

ნებისყოფის სიმტკიცე... ვინ იცის, იქნებ ნუგზარს ეს ყველაზე მეტად საბჭოთა კავშირის სახელსა მომავალს V საბარტაკიადამი დასჭირდეს. თითქმის ორი წელია, რაც ქართული ფარკაობის ეს ვარსკვლავი დიდ სპორტს ჩამოშორდა. მაგრამ თანაგუნდელთა დაუინებელი თბივნით ნუგზარი კვლავ დაუბრუნდა საფარიკაო ბილიკს. მის ხმალს ჯერ ვანგი არ მოჰკიდებია, კვლავინდებურად ერთგულია თავისი პატრონისა.

ნებისყოფის სიმტკიცე... დიდ სპორტსმენს იგი ცხოვრებაშიც გამოადგება. იქნებ ვერცა არც იცის, რომ ნუგზარმა იურისტის უადრესად რთული და კეთილშობილური პროფესია აირჩია. ვერტიკალი სპორტსმენი, ახალგაზრდა გამომჩიებელი ისე ერთგულად და პირნათლად ემსახურება საფარიკაო საქმეს, როგორც ამ მტკიცე ნებისყოფის კაცს შეეფერის.

ს. გოვალისი.
სურათზე: ნ. ასათიანი ვარჯიშის შემდეგ.

ნაპერნიკე ქვინიანი

ბათუმი
„დინამოს“ აჭარის საოლქო საბჭო ყოველ წელს აწყობს საშუალო სკოლების ნორჩ ფეხბურთელთა ტრადიციულ შეჯიბრებას. წლებანდელი ასეთი ტურნირი კარგად ჩატარა ბათუმის 1-ლი სკოლის გუნდმა, რომელმაც 8 ქულა შეაგროვა 10 შესაძლებლობიდან და I ადგილი დაიკავა. II ადგილზე არიან მე-5 სკოლის ფეხბურთელები.

ო. მურვანიძე.
ლაგოდახი
ერთ თვეზე მეტ ხანს გაგრძელდა ტრადიციული საფეხბურთო შეჯიბრება რაიონულ ვაზეთ „გამარჯვების დროში“ თასზე. ტურნირში მონაწილეობდა 16 კოლექტივი. ფინალში ერთმანეთს შეხვედნენ ლაგოდახის საკონსერვო ქარხნისა და რაიკოპოკავშირის გუნდები. საკონსერვო ქარხნის ფეხბურთელებმა გაიმარჯვეს ანგარიშით 5:2 და თასიც მოიპოვეს.

ფ. კვირიკაშვილი.

შესარჩები პატრუი

„ცული“ მასპინძლები

11 ნოემბერს გაიმართა ევროპის ჩემპიონატის შესარჩები მატჩები.

საბჭოთა ნაკრების მომავალმა მატჩებმა IV ჯგუფიდან — ესპანეთისა და ჩრდილოეთ ირლანდიის ეროვნულმა გუნდებმა სევილიაში ითამაშეს. ანგარიშით 3:0 გაიმარჯვეს მასპინძლებმა — ესპანელებმა.

დრეზდენში ერთმანეთს შეხვდნენ გერმანია და პოლონეთის ნაკრები გუნდები. წარმატება აქაც მასპინძლებს ხვდათ — 1:0.

მასპინძელთა გამარჯვებით დამთავრდა კიდევ ორი მატჩი: გლაზგოში შოტლანდიელებმა ანგარიშით 1:0 აჯობეს დანიელებს, ხოლო ლიონში — ფრანგებმა — ნორვეგიელებს — 3:0.

კარდფში ითამაშეს უელსისა და რუმინეთის ნაკრებმა გუნდებმა. ეს შეხვედრა ფრედ დამთავრდა — 0:0.

როგორც ყოველთვის...

უოტლანდიის უძლიერესი გუნდების — „სელტიკისა“ და „გლაზგო რინგერსის“ შეხვედრას ამ ქვეყნის თანხის ფინალში, როგორც ყოველთვის, უდიდესი ინტერესით ელოდნენ. მათი მატჩები მუდამ არნახულ აუტოჯის იწყებს და ხშირად მსხვერპლითაც თავდება.

სტადიონზე მომხდარი უწყესრიგობისთვის პოლიციამ ამჟღავნა 100 გულმემატიკარი დაამატებდა.

მატჩის ბედი „გლაზგო რინგერსის“ სასარგებლოდ გადაწყვიტა ერთადერთმა გოლმა. იგი გაიტანა 17 წლის დ. ჯონსტონმა.

მოკლე

- **რომი.** იტალიის ფეხბურთის ფედერაციის მიერ დაწესებული სპეციალური ცილო „სამართლიანი თამაშისთვის“ გადაეცა ტურინის „იუვენტუსს“.
- **მადრიდი.** „რეალის“ მწვერთელმა მუნოზმა განაცხადა: „ორი გარემარბი რომ მაყიდონა, 2 წლის შემდეგ ესპანეთის ჩემპიონობას დაეხმარებოდნენ, 3 წლის შემდეგ კი ევროპის ქვეყნების ჩემპიონთა თასსაც“.
- **ლიზა.** პერუს ფეხბურთის ფედერაცია ეძებს ნაკრების უფროს მწვერთელს სამშობლოში დაბრუნებულ დიდის ნაცვლად. ახლა ნაკრების მესვეურები განიხილვენ გამოჩენილი პერუელი ფეხბურთელის სემინარიუს კანდიდატურას. სემინარიუს „ბარსელონაში“ გამოდის და მალე აპირებს თავი დანებოს თამაშს.
- **ლორბეუნდო.** ცნობილი მათვალისწინებელი პელ მარტინოვს მსოფლიოს ორ უკანასკნელ ჩემპიონატში მიიღო მონაწილეობა. განაცხადა, რომ 1971 წლიდან ბელგიის „ბეერსოტში“ გადავა, სადაც უკვე გამოდის მისი ყოფილი პარტნიორი გერმანელი ნაკრებიდან ემერი.

ელთან საბჭოთა ნაკრები

ნიმუზი 12 ნოემბერი. კიბრის სე მოუთმენლად ელიან სსრ კავშირის ნაკრების ფეხბურთელებს, რომლებიც 15 ნოემბერს ნიჟოიაში ამ ტუნდელის ნაკრებთან ევროპის პირველობის შესარჩევი მატჩს გამართავენ. საბჭოთა კავშირის გუნდი პირველად კიბრისზე, მაგრამ მის წევრებს აქ კარგად იცნობენ. ადგილობრივი სპორტული პრესის ფურცლებზე ხშირად შეხვედრით ლ. იაშინის, ა. შესტერნიოვის, ი. ნეტოს გვარებს. ეს უკანასკნელი რამდენიმე წლის წინ ნიჟოიის „ომონის“ ფეხბურთელებს წვრთნიდა.

გადაუჭარბებლად შეიძლება ითქვას, რომ ფეხბურთი სპორტის ყველაზე პოპულარული სახეობაა ამ სახელმწიფოში. 1960 წელს კიბრისმა დამოუკიდებლობა მოიპოვა. მაშინ ჩამოყალიბდა ფეხბურთის ფედერაცია, რომელიც ყოფილ-სა და უფლებს წევრი გახდა. ევროპის ამ ფედერაციების მიერ მოწოდებულ ყველა საერთაშორისო შეჯიბრებაში მონაწილეობს.

კიბრისი ყოველწლიურად ატარებს ფეხბურთელთა პირველობას, რომელშიც „ა“ კლასის 36 გუნდი გამოდის. ისინი სამ ქვეყანაშია: აირიან დაყოფილი. პირველობა ოქტომბერში იწყება და მომდევნო

წლის მარტში მთავრდება. აირილიდან იგნისამდე ტარდება შეხვედრები თასზე.

პირველ ქვეყანაში სხვებზე ძლიერ გუნდები არიან „ოლიმპიკოსი“ და „ომონია“ (ნიჟოია), შარშანდელი ჩემპიონი ება (ლარნაკა), აელ (ლიმასოლი). სწორედ ეს გუნდები აძლევენ ძირითად შეხვედრებს ქვეყნის ნაკრებს. პირველი ქვეყანის გუნდების უმეტესობას წვრთნიან ბელგარეთიდან, ჩეხოსლოვაკიიდან, უნგრეთიდან, იუგოსლავიიდან და სხვა ქვეყნებიდან მოწვეული სპეციალისტები.

„ა“ კლასის ფეხბურთელთა კლუბები დაახლოებით 1000 კაცს აერთიანებენ. ამას გარდა, კიბრისზე ასამდე სასოფლო გუნდია. მათ შორის ტარდება რეგიონალური პირველობა.

კიბრისის ფეხბურთელთა ნაკრები 1960 წელს ჩამოყალიბდა. ამ გუნდმა 28 საერთაშორისო შეხვედრა ჩაატარა როგორც ნაკრები გუნდების დონეზე, ისე სხვა ქვეყნების კლუბებთან. ამ მატჩებში კიბრისის ნაკრებმა ექვსჯერ გაიმარჯვა, 21 შეხვედრა წააგო და ერთი ფრედ დამთავრა. კიბრისელებს კარგად ახსოვთ მოსკოვის „სტრანგერს“ თამაში, რომელიც მათს ქვეყანაში სტუმრად იყო.

პოპულარული ფეხბურთელები არიან ნახევარმცველი კატისი, რომელიც 15-ჯერ გამოვიდა სარბიელზე ნაკრების სახელით, ნახევარმცველი კურეასი, რომელიც 13 მატჩში იცავდა ქვეყნის ნაკრების ღირსებას, მეკარე ალკვიადისი, თავდასხმელები პამპუსი, ვასილოუ და სტილიანუ.

ნაკრების ფეხბურთელთა საშუალო ასაკი 23 წელია.

კიბრისის ფეხბურთის ჯერ არ მოუპოვებია აღიარება საერთაშორისო სარბიელზე, მაგრამ შინ, თავიანთ მიწებზე, კიბრისელები მუდამ დაამბულად, შეუბოვრად იბრძვიან და არც ტემპერამენტთან მისუფრებლობის მხარდაცხრა აკლიათ. კიბრისზე ფეხბურთის მიწებზე ბალახით არ არის დაფარული, რაც ძალიან უჩვეულოა აქ სტუმრად ჩამოსული სასლეარგარეთის გუნდებისთვის.

1968 წელს კიბრისელებმა თავიანთ მიწებზე მსოფლიო პირველობის შესარჩევი მატჩში დაამარცხეს შვეიცარიის ნაკრები (2:1). წლებში გერმანიის ნაკრებმა მხოლოდ ბოლო წუთზე გაიტანა ერთადერთი გოლი მასპინძლების კარში.

ამჟამად კიბრისის ნაკრებს ამზადებს ინგლისელი მწვრთნელი ჰან-

დი, რომელიც 50-ან წლებში „მანჩესტერ იუნაიტედში“ და დიდი ბრიტანეთის ნაკრებში გამოდიოდა. იგი ოპტიმისტურად უყურებს კიბრისისა და სსრ კავშირის ნაკრების ფეხბურთელთა მატჩს. ამ დღეებში ჰანდი ადგილობრივი ტელევიზიით გამოვიდა. მან თქვა: ჩემი გუნდი მოიგებს, თუ ფეხბურთელები შეთანხმებულად, მთელი მონდობებით ითამაშებენო.

ა. ჩისტიაკოვი. (საქედის კორ.).

ნიმუზი, 13 ნოემბერი. დღეს აქ ჩამოფრინდა სსრ კავშირის ნაკრები, რომლის შემადგენლობაში არიან: მეკარეები — ვ. ბანოვი (მოსკოვის „ტორპედო“), ი. პენინიოვი (ესპა), მცველები — რ. ძოტუშვილი (თბილისის „დინამო“), ა. შესტერნიოვი, ვ. კაპლინი, ი. ისტომინი, მ. პლახეტკო (ყველა — ესპა), ვ. იანოვი, ვ. ლოჩევი (ორივე — „სპარტაკი“), ნახევარმცველები — ვ. მუნტანი (კიევის „დინამო“), ვ. კოლოტოვი (ყაზანის „რუბინი“), ვ. ფედოტოვი (ესპა), ვ. პაპაივი („სპარტაკი“), თავდასხმელები — გ. ნოლია (თბილისის „დინამო“), ბ. კოპეიკინი (ესპა), გ. ვერნიუჩინი (მოსკოვის „დინამო“), ვ. შვეჩევი (ნიჟნინი), ვ. დუდარევი (ესპა).

უიტუმენის სიურპრიზი

პალმა დე მალიორკის საზონათშორისო საჭადრაკო ტურნირი. მდგომარეობა 8 ტურის შემდეგ: ტ. უიტუმენი (მონდოლეო) — 8 ქულა, რ. ფიშერი (აშშ) — 2,5, ბ. ლარსენი (დანია), ე. გელერი (სსრ კავშირი), ვ. ულმანი (გერ) — 2-2.

ასეთ „მართლწულ“ შეჯიბრებაში, როგორც საზონათშორისო ტურნირია (უნდა გათამაშდეს 23 ტური), დიდი მნიშვნელობა ენიჭება ძალების სწორ განაწილებას. ამიტომ სტარტზე ბევრი დიდოსტატი ყაიშებს სჭარბება, თუ რაკაკვირდება, ასეთი შედეგი მატოქსაც ხელს აძლევს. ასე, III ტურში უკვე მე-12 სვლაზე დაზარდნენ ულმანი (გერ) და რეშევი (აშშ); 16 სვლა ვაკეთა იეკო (იუგოსლავია) — პოლუგაევსკისა (სსრ კავშირი) და 19 სვლა — ტამაროვი (სსრ კავშირი) — პანოს (არგენტინა) პარტიში. ყაიშით დასრულდა, აგრეთვე, პორტ (ჩეხოსლოვაკია) — პიუნერის (გერ) და რუბინეტი (არგენტინა) — მატულოვის (იუგოსლავია) შეხვედრები. მაგრამ ზოგიერთი მოჭადრაკე სტარტიდანვე ფიქრობს ლიდერობის ხელში ჩაგდებას. მათ რიცხვში არიან ფიშერი (აშშ) და ლარსენი

(დანია). III ტურში პირველმა 24 სვლაში სძლია თავის თანამემამულე აღოსოსნ, მეორემ გადადო მიწითან (იუგოსლავია) პარტია, რომელიც მომდევნო დღეს ყაიშით დასრულდა.

ცნობილ დიდოსტატებს ღირსეულ მეტოქეობას უწყევს მონდოლეო უიტუმენი, რასაც, რა თქმა უნდა, არავის მოელოდა. III ტურში მან მიუფო ფილიპინელ ნარანას. ეს არავის გაეკვირვებია, მაგრამ გადაღებული პარტიების დამთავრებისას უიტუმენმა ფარ-ხმალი დაეყრდინა დიდოსტატ მატულოვისს. ეს მოგება და ადრე რეშევისთან გამარჯვება მონდოლეო მოჭადრაკეს ფავორიტთა შორის აყენებს.

III ტურში კარგად ითამაშა სმი-სლოვაკი: მას 29 სვლა დასჭირდა ჩეხოსლოვაკიელი ფილიპის დამარცხებისთვის.

სხვა შეხვედრები ამ დღეს არ დამთავრებულა.

გადაღებული პარტიების შედეგები: პოლუგაევსკი — მეიხევი (ბრაზილია) 0,5:0,5, გელერი — მეიხევი 1:0, ლარსენი — ხიმენსი (ყუბა) 0,5:0,5, მიწიჩი — პორტივი (უხგრეთი) 0,5:0,5, ვლოგორიჩი (იუგოსლავია) — ულმანი 0:1.

მსტენელთა ღამაჯიკიკი სტარტი

ბელცი, 12 ნოემბერი. აქ დაიწყო სოფლის საკავშირო სპორტული თამაშების პროგრამით გათვალისწინებული შეჯიბრება ჭადრაკში. პირად-გუნდური პირველობის საგზურები მიიღეს ყველა მოკავშირე რესპუბლიკის გუნდებმა, რომლებმაც შესარჩევი შეჯიბრებებში გაიმარჯვეს. შესარჩევი ტურნირებში მილიონამდე მოჭადრაკე მონაწილეობდა.

პირველობაში დიდოსტატ ა. ლუტიკოვის („კოლოზნიკული“, მონდოლეო), სსრ კავშირის ექს-ჩემპიონ მ. რანიკუს („იუნდო“, ესტონეთი) და 14 ოსტატის მონაწილეობა სოფლის სპორტსმენთა ოსტატების ზრდას ცხადყოფს.

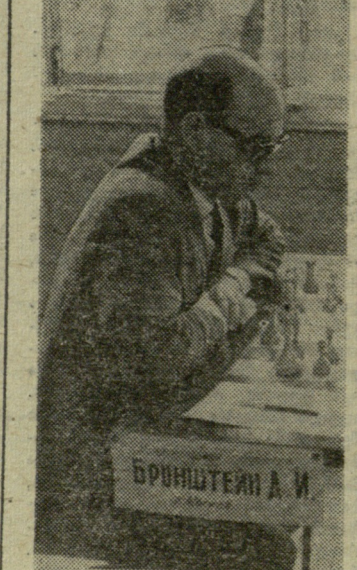
პირველ ტურში თავი გამოიჩინა კარგად მომზადებულმა ესტონეთის გუნდმა, რომელმაც ანგარიშით 3,5:0,5 დაამარცხა ყირგიზეთის ნაკრები.

მალე ბელციში

21 ნოემბერს მოლდავეთის ქალაქ ბელციში დაიწება სსრ კავშირის მოჭადრაკე ქალთა XXX ჩემპიონატის ფინალი. ამ დღი და მიმზიდველ ტურნირს სხვადასხვა შესარჩევი შეჯიბრება უსწრებდა. ორიოდე დღის წინ სსრ კავშირის ჭადრაკის ფედერაციამ დაამტკიცა ფინალის მონაწილეთა სია.

ფინალში ითამაშებენ: საერთაშორისო ოსტატები ა. კუშნირი, ნ. კონობლოვა (ორივე — მოსკოვი), ტ. ზატულოვსკია (ბაქო), ვ. ბორისენკო (ტაშკენტი), მ. რანიკუს, ს. როტარე (ორივე — ტალინი), ოსტატები ლ. ბელავენცი, ტ. ზაიციკა, ტ. ლემაჩო (ყველა — მოსკოვი), ლ. სემიონოვა (ხმელნიცი), ლ. ლიუბარსკია (ვოლოგორადი), ვ. ბელუნოვა (მოსკოვის ოლქი), დ. სტარჩენკო (ალმა-ათა), პირველთაშორისონები ე. კაბაბრიშვილი, მ. სანძე (ორივე — თბილისი), ტ. მოროზოვა (ნარკოვი), ე. უშაკოვა (სვეტლოვარსკი), ნ. ალოზინა (ვორონეჟი), ი. ლევიტინა (ლენინგრადი) და მ. სამული (ტალინი). ჩემპიონატი ერთ თვეს გასტანს.

პირველი თასი — დ. ბრონშტეინს

სურათზე: დ. ბრონშტეინი.

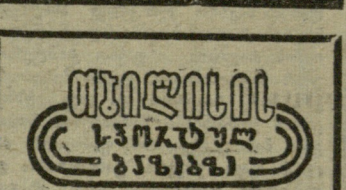
მოსკოვი, 12 ნოემბერი. დღეს ცენტრალურ საჭადრაკო კლუბში დამთავრდა სსრ კავშირის თანხ პირველი გათამაშება. დ. ბრონშტეინმა (მოსკოვი) წარმატებით ითამაშა ა. შმიტთან (რივა) ფინალური მატჩის მეოთხე პარტია. გადამწყვეტ მომენტში მან ჯერ პაიკი მოიგო, შემდეგ — ფიჯურა, და 52-ე სვლაზე გაიმარჯვა კიდევ.

ამრიგად, მოსკოველმა დიდოსტატმა მოიგო მატჩი ანგარიშით 2,5:1,5 და თანხ პირველი მფლობელი გახდა.

საინტერესოა, რომ ამ თანხს გათამაშება ჭადრაკის საკავშირო ფედერაციამ თავი ბრონშტეინის წინადადებით შემოიღო. თანხან ერთად ბრონშტეინს გადაეცემა ოქროს მედალი, ხოლო შმიტს — ვერცხლის მედალი.

III ადგილისთვის ვ. სავონ (ნარკოვი) — ლ. ალბურტის (ოდესა) მატჩის მეოთხე პარტია ყაიშით დამთავრდა. მატჩი მოიგო სავონმა (8:1), მაგრამ ორივე მეტოქე ბრინჯაოს მედალით დაჯილდოვდა.

ჩრდაქორი მ. პაპაბაძე.

მწოდონობა. „ლოკომოტივის“ სტალინი. თბილისისა და ერევნის განათლების განყოფილებების მძღონობის სპეციალიზებული სპორტსკოლებმა აღსაზრდელთა მატჩი. დასაწყისი: 14 ნოემბერს — 16 ს., 15 ნოემბერს — 10 ს., 30 წ.